

Nataša Sivec

NARAVOVARSTVENA AKCIJA – POPIS ONESNAŽENOSTI JAM JAVORNIKOV IN SNEŽNIKA

Vsako leto društveno spravimo smeti iz kake jame, zaradi česar nismo mogli zavrniti predloga, da bi popisali onesnaženost nekaj jam v okolici Snežnika in Javornikov. ZRSVN nam je ponudil kritje stroškov v zvezi z opremo in malico, mi pa smo jeseni dva vikenda drveli po terenu. Jame za popis so bile vnaprej izbrane glede na prejšnje podatke o onesnaženosti – iz zapisnikov, različnih prispevkov in ustnih virov. Uporabili smo popisni list, ki ga je pred leti sestavil IZRK (za boljšo preglednost in poenotenost popisa). In roko na srce – imeli smo samo smernice za oceno kubature.

Tretjo nedeljo v oktobru smo se tako zbrali v Pivki na bencinskem servisu – šele ob desetih dopoldan; da se naspimo in zato ne bomo rabili še ene jutranje kave. Po drugi dozi kofeina smo si vendarle uspeli razdeliti opremo in malico ter se lotili dela.

Marjan in Andrej sta se poslužila starodobne navigacije. Z načrtom, s katerega je še kapljal formalin, sta prišla do pravega križišča, za natančno določanje pa sta uporabila zakladnico znanja domačinov. Podatke sta odkupila s pivom, vendar to ni pomagalo. Na pol poti do neke bolj znane jame, ki je sicer nismo iskali, sta se odločila, da bosta raje spet poiskala cesto. Po mnogih mukah sta ušla iz zakletoga gozda in uspela najti nekaj jam, ki so bile na seznamu. Brata Blatnik sta se medtem zabavala z iskanjem Brezna za Krojakom. Prehodila sta krog z radijem 100 m okrog točke, kjer naj bi jama ležala, a brez sreče – kamorkoli sta pogledala, povsod je ležala le ravnina –, niti zajčje luknje ali lisičjega brloga ni bilo v bližini. Lipovko sta našla hitreje, nakar sta jo opremila in kar spotoma odnesla ven za eno transportko smeti. Levi Blatnik si je z Breznom za Krojakom dal opravka tudi po samem popisu in je s pomočjo lidarskih podatkov izbral dve točki, kjer bi pa vseeno lahko kaj našli, vendar česa drugega razen zasmetene udornice ni bilo na spregled. Tudi Matija, Beki in Stephanie so se zabavali; v Jamo pod Rožancem so se spustili do prve zožitve, kjer jih je ustavil velik kup crkovine. Globlje se niso spuščali, ker so želeli obdržati v želodcu jutranji zajtrk. Tudi Jama 2 pod Gradcem je onesnažena, ampak glede na zaraščenost vhoda že nekaj časa tja ne nosijo smeti. Jama Kužica je čista, navijamo, da taka tudi ostane. Ester, Tjaša in jaz smo se odpeljale na najjužnejšo lokacijo z namenom popisa dveh jam. Po cesti smo se odpeljale mimo jame, parkirale na spodnji cesti in lezle v hrib, namesto da bi smeti popisale skorajda iz avta. Tako je to, če človek slepo zaupa tehnologiji. Škrvanova jama

(Savinska jama) leži tik ob cesti, ki je glede na količino smeti precej prometna. Druga destinacija je bilo Brezno pri Sovinjski jami, ki smo ga našle dokaj hitro in kmalu tudi ugotovile, da ni nasmeteno. Hitro smo šle pogledat še Tagureno jamo, ki je tudi čista.

Poleg jam, ki jih nismo našli, jih je ostalo še nekaj, ki smo jih pustili za drugič in se raje odpeljali na zaključek v Aviopub.

Na dan zadnje akcije smo ob rani osmi uri v Ljubljani pustili dež in se odpeljali proti sivemu Krasu. Za navigacijo smo modro izbrali le atlase in pametne telefone, zapisnike in načrte jam pa pustili stisnjene v oblaku. Po vztrajnem ožemanju telefonov za črtice interneta smo sicer tudi te nazadnje iztisnili.

Prva naloga dneva je bila, da poiščemo jami, ki sta si blizu. Nič lažjega, Brezno pod Nagnojevcem nam je mahalo z roba ceste in ko smo naredili kljukico, smo oddrveli naprej proti Hrvatovemu breznu. Praskali smo po podvozju z makadamom in kamenjem in končno prispeli do točke, od koder smo bili pripravljene nadaljevati peš. Ugotovili smo, da nam različni viri postavijo jamo vsak na svojo stran ceste, zato smo se na slepo odločili, da začnemo iskati na levi strani. Vseh pet se nas je zapodilo čez drn in strn v približno pravo smer. Po slabi uri nismo bili nič bližje ne tej ne kaki drugi jami, zato smo se vrnili k avtu na malico. Matija in Lojze sta se odločila pregledati še desni breg, Eva, Stephanie in jaz pa smo se vrnile k prvi jami za popis. Ena izgubljena jama in ena čista jama sta še vedno dober izkupiček in krenili smo naprej proti Golobinji pri Palčju. Medtem, ko smo me pod milim sivim nebom uživale v zasluženih kavi, sta se Matija in Lojze na dnu brezna spotikala čez odslužene avtomobilske dele in ograjo, ki je bila postavljena, zato da se jame ne bi nadalje onesnaževalo. Zadovoljno sta ugotovila tudi, da v jami ni na spregled eksplozivnih sredstev, kot je bilo preneseno prek ustnih izročil. Zbrali smo še zadnje moči, pokončali čokolado in se zapeljali še v Blatni dol stisnit točke na zemljevidu za jame, ki sta jih popisala Marjan in Andrej v prejšnjem vikendu.

Akcija je bila uspešna, našli smo večino jam, ki smo jih imeli na seznamu, zato smo se dobre volje odpeljali na pojedino s picami in pivom. Malo manj dobre volje bodo jamarji, ki bodo vso nesnago – ki smo jo mi le povohali, in včasih je bilo že to preveč – vlekli na dnevno svetlobo.